

Vejen til Basra - 1914

Introduktion

Den følgende artikel af Christopher Trevelyan er fra webstedet For the King-Emperor - The Indian Army on Campaign under de edvardianske og georgiske epoker 1901-1947.

Jeg har stort set bibeholdt den originale tekst, men suppleret med enkelte noter og tilføjelser, herunder ikke mindst et kort, som skulle gøre det nemmere at holde styr på detaljerne. Artiklen indeholder ingen kildeoplysninger, hvorfor de her anførte kun er mine kilder.

Det aktuelle operationsområde markeret på et kort fra Kilde 1.

Introduktion

Selvom Storbritannien havde opretholdt meget venskabelige forbindelser med Det Osmanniske Rige gennem det nittende århundrede, selv på et tidspunkt gik i krig for at bevare den osmanniske territoriale integritet, havde der udviklet sig en splid mellem de to magter mod slutningen af århundredet under ledelse af premierminister. William Gladstone. Som et resultat begyndte Storbritanniens indflydelse over Det Osmanniske Rige at falde, og Tyskland dukkede langsomt op som tyrkernes nye ven og allierede i det tyvende århundrede. Selvom tysk indflydelse i den tyrkiske regering kan spores tilbage til 1875, nåede tætte politiske og økonomiske bånd først frugt omkring 1900. Det mest berømte eksempel på dette var den foreslåede tysk finansierede Berlin-Baghdad jernbane, som man endelig blev enige om skulle begy

Med den store krigs tilgang håbede man i både Indien og Storbritannien, at Tyrkiet ville forblive neutralt i konflikten. Selvom flertallet af tyrkere, selv inden for regeringen, foretrak en neutralitetspolitik, så et lille, men indflydelsesrigt protytsk krigsparti ledet af den karismatiske Enver Pasha en ny stor global krig som en mulighed for at revitalisere Det Osmanniske Rige gennem nederlaget for Rusland og afslutningen på europæisk intervention i Mellemøsten. At være opmærksom på Enver Pashas planlægning og Tysklands indflydelse på den tyrkiske regering , Storbritannien havde intet andet valg end at forberede sig på at forsvare sine interesser i

regionen, hvis det skulle komme i krig. Et sådant interesseområde var Den Persiske Golf.

Britisk indiske interesse i den Persiske Golf-region kan spores tilbage til 1622, hvor det ærede Østindiske Kompagni underskrev en aftale med Persien, hvori kompagniet ville bruge sin flåde til at forsvare Golfen og fordrive portugiserne, som havde etableret et handelsmonopol i regionen. Siden den tidlige begyndelse havde sikkerheden i Persien og Golfen været af stor betydning for den indiske regering af to hovedårsager. Disse var den fortsatte bevarelse af den frie og uangrebne handel med indisk og britisk skibsfart (Bugten havde været domineret af 'Trucial' 1) arabiske pirater i over et århundrede, indtil tre hæderlige østindiske kompagni-militære ekspeditioner tvang dem til at søge om fred i 1819) og forhindre enhver anden europæisk magt, især Rusland, i at etablere sin indflydelse overalt i nærheden af Indien, inklusive Persien.

Den Persiske Golf fik endnu større betydning for Storbritannien, da olie blev opdaget i det sydvestlige Persien i 1908. For at høste denne værdifulde ressource blev Anglo-Persian Oil Company etableret i 1909, og en stor rørledning blev bygget fra de persiske oliefelter til et raffinaderi beliggende på Abadan Island i Shatt-al-Arab (den enkelt flod, der forbinder Tigris og Eufrat med Den Persiske Golf.) I 1912 blev vigtigheden af persisk olie endnu mere udtalt, da Royal Navy skiftede fra kul til olie som sin primære brændstofkilde. Det blev således besluttet i Storbritannien, at hvis Tyrkiet skulle side med Tyskland i den forestående krig, skulle de persiske oliefelter sikres, og det ville være den indiske regerings opgave, da Persien og Golfen lå godt inden for dens traditionelle indflydelsessfære.

Ekspeditionsstyrke 'D'

I september 1914 var det blevet klart, at Tyrkiet forberedte sig på krig, og det var kun et spørgsmål om tid, før hun gik ind i konflikten på Tysklands side. I forventning gik tre Royal Navy-fartøjer, *HMS Odin*, *HMS Espiegle* og *HMS Dalhousie* ind i Shatt-al-Arab for at beskytte Abadan Islands olieraffinaderier. Kort efter, den 7. oktober, blev et formelt brev fra den tyrkiske regering leveret til *HMS Espiegle*, hvori det i det væsentlige stod, at RN-skibene krænkede tyrkisk suverænitet, og at de skal afgang fra Shatt-al-Arab inden for 24 timer. Briterne var imidlertid uvillige til at efterlade deres interesser forsvarsløse, og under alle omstændigheder, da en bred af Shatt tilhørte Persien, var Tyrkiets kontrol over den ikke absolut. I hele resten af oktober sad tyrkerne og den kongelige flåde i en urolig fred, hvor begge sider skyndte sig at forberede den krig, de vidste var på vej. Den 31. oktober erfarede kommandanten for *Espiegle* gennem et telegram, at den tyrkiske flåde havde bombarderet den russiske havn i Odessa i Sortehavet den 28. oktober og dermed reelt erklæret krig. Den 5. november erklærede Storbritannien officielt krig mod Osmannerriget. Allerede næste dag engagerede *HMS Espiegle* en betydelig gruppe tyrkere, som havde bygget en række skyttegrave over for Abadan Island i en voldsomt omstridt affære. Krigen i Mesopotamien var begyndt.

Brigadegeneral WS
Delamain, CB,
DSO,

indiske hær.

Tilbage i Indien var forberedelserne godt i gang med at sende indiske hærkontingenter gennem hele imperiet. Den største til at sejle var Expeditionary Force 'A', hvis destination skulle være felterne i Frankrig og Flandern. Andre kontingenter blev sendt til Tysk Østafrika (Ekspeditionsstyrke 'B'), Egypten og adskillige andre hjørner af imperiet. Mesopotamien var naturligvis også på listen over teatre, der kræver tilstedeværelse af den indiske hær. Før Tyrkiet angreb Rusland, og mens Royal Navy forberedte sig til krig i Shatt-al-Arab, 16. Infanteri Brigade (2. Bn. Dorsetshire Regiment., 20. Hertug af Cambridges eget infanteri (Brownlow's Punjabis, 104. Wellesley's Rifles, 117. Mahrattas) 1st Indian Mountain Artillery Brigade (23. (Peshawar) Battery (Frontier Force) and 30th Battery 2)) (i alt 4.731 officerer og mænd), afgik fra Bombay og satte sejl mod Mesopotamien den 16. oktober under kommando af brigadegeneral. WS Delamain 3).

Dette var den avancerede slagstyrke fra Expeditionary Force 'D'. General Delamains instruktioner var at besætte Abadan Island for at beskytte olieraffinerierne der, dække landing af forstærkninger og sikre lokale arabere britisk støtte til dem mod tyrkerne. Det blev anslået, at der var så mange som 15.000 tyrkiske soldater og gendarmeri i hele Mesopotamien, mens hele 8.000 infanterister, 500 kavalerier og 58 kanoner var placeret i det sydlige Mesopotamien og ved Basra (den tyrkiske 38. division og det 26. regiment) . Uddannelsesniveaueet for disse soldater blev anset for at være dårligt, og kvaliteten af deres udstyr blev også anset for at være dårlig.

De indledende runder af Mesopotamien-kampagnen

Efter at kysten var blevet ryddet for miner, og under dække af kanonerne fra *HMS Odin*, var Delamains første mål at erobre byen og fortet Fao, som lå ved udmundingen af Shatt-al Arab. Den 6. november, samme dag som *Espiegle* angreb tyrkiske tropper op ad Shatt, landede et lille kontingent af marinesoldater støttet af 2 bjergkanoner og tre kompagnier infanteri (bestående af Dorsets, 117. Mahrattas og 20.

Punjabis) fire miles over fortet og erobrede en vigtig telegrafstation. Efter dette rykkede styrken sydpå, erobrede fortet ved Fao uden modstand og gik derefter ombord igen og efterlod et kompagni af det 117. som garnison.

Med munden af Shatt-al-Arab sikret, var Delamains næste træk at fortsætte op ad Shatt for at sikre Abadan Island. To dage efter landingen ved Fao, og med få tyrkere i sigte, valgte Delamain Sanniya, som lå to en halv mil nord for Abadan Island på den tyrkiske side, til at lande sin styrke. I løbet af de næste to dage fortsatte 16. brigade med succes at gå fra borde, omend med lidt besvær på grund af kraftig vind og totalt utilstrækkelige landgangsfartøjer. Den 10. november var Force 'D' fuldstændig landet. I modsætning til det indledende landingsforsøg af Expeditionary Force 'B' i Tysk Østafrika, som var en uforløst katastrofe, gik de første træk af Force 'D' uden problemer. Et potentielt farligt amfibieangreb i fjendtligt territorium blev udført uden at fjenden forårsagede tab af menneskeliv, og hvor Delamain effektivt opfyldte sit første mål.

Det ville dog ikke vare længe for tyrkerne at gøre sig gældende. Den 11. november erfarede Delamain af Sheik Mohammerah, en britisk allieret, at en tyrkisk styrke på omkring 600 mand med artilleri under kommando af Sami Bey planlagde at angribe ved dag gry. Som et resultat, da tyrkerne slog til omkring 5:30, var general Delamain forberedt på dem. Hovedparten af angrebet stak et kompagni af den 117.

Mahrattas, der var placeret i et gammelt mudderfort. Den 117. havde 'ingen problemer med at holde deres position', og et modangreb fra den 20. Punjabis blandt en lund af daddelpalmer drev tyrkerne af, som led mindst 80 tab. To britiske officerer blev såret (en døde senere), en indianer blev dræbt og to indiske officerer og fem andre indiske rækker blev også såret. Delamain ønskede oprindeligt at forfølge de flygtende tyrkere, men da han ikke havde hørt nyheder om nogen forstærkninger, besluttede han forsigtigt, at hans lille styrke skulle forblive på defensiven nær Abadan Island for at beskytte faciliteterne der.

Forstærkninger til Force 'D'

*Generalløjtnant Sir
AA Barrett, KCB, KCVO,
indiske hær.*

General Delamain behøvede dog ikke at vente længe på at høre fra sine forventede forstærkninger. Den 13. november modtog han nyheden om, at general Sir AABarrett var ankommet med 10. brigade RFA (63., 76. og 82. batterier), 18. infanteribrigade (2. Bn. Norfolk Regiment, 7. hertug af Connaughts egne Rajputs, 110. Mahratta, Light). 120. Rajputana Infantry), 48. pionerer, to eskadroner af 33. (Queen Victoria's Own) Light Cavalry 4) og støtteelementer 5) (i alt 7.046 officerer og mænd).__

General Barrett overtog kommandoen fra general Delamain (som forblev i kommandoen over den 16. brigade) og medbragte ordrer om at gå videre end blot at beskytte Abadan Island; det nye mål for Force 'D' var erobringen af Basra. Som det første skridt mod det mål havde rekognosceringspatruljer afsløret, at tyrkerne, anslået til 1.200 mand med 3 maskingeværer og 4 bjergkanoner, var ved at bygge op ved Saihan, som kun lå omkring fire miles fra den britiske lejr. Det blev straks besluttet at fordrive denne styrke.

Opgaven faldt på general Delamain, og han tog Dorsets, 104th Rifles og 30th Mountain Battery med sig, mens det 20. Punjabis og 23. Mountain Battery dannede sig som hans reserve. Om morgenen den 15., da hans tvang nærmede sig Saihan, åbnede tyrkerne ild med maskingeværer, riffelild og artilleri på omkring 1.200 yards. Delamain beordrede den 104. til at tage tyrkernes venstre flanke, hvilket de gjorde i 'hovedstadsstil' under den dækkende ild fra det 23. bjergbatteri. På det tidspunkt sluttede Dorsets sig til, og med støtten til den 20. Punjabis, der også var rykket op i kampen, skyndte de sig dristigt og med succes til tyrkerne, som havde ydet betydelig modstand. Kort efter, efter en periode med langsom, men støt fremrykning, erobrede de tre bataljoner den tyrkiske lejr og ødelagde det meste af de forsyninger og udstyr, som tyrkerne havde efterladt der. Af frygt for muligheden for tyrkiske forstærkninger, og i betragtning af at hans ordrer var at fordrive tyrkerne uden at blive for stærkt engageret, beordrede general Delamain sin styrke til at trække sig tilbage, hvilket de gjorde uden chikane. Efter forlovelsen blev det klart, at den tyrkiske styrke faktisk talte over 3.100, hvoraf omkring 160 blev ofre. Den britiske styrke led 9 dræbte, med yderligere 53 sårede. Saihan var en klar britisk sejr - en angrebsstyrke, der var omkring halvdelen af størrelsen af de forskansede tyrkiske forsvarere, som i det væsentlige pløjede gennem den tyrkiske venstre flanke og erobrede deres lejr uden at stå over for nogen omvendt note.

To dage senere, efter at de ango-indiske forstærkninger endelig var blevet sat i land, blev det besluttet at slå til med fuld kraft mod tyrkerne, som på det tidspunkt var faldet tilbage omkring fem miles op ad Shatt-al-Arab til

Sahil, med resten af deres styrke endnu længere nordpå ved Baljaniya [6](#)). Da de nærmede sig, blev det tydeligt, at tyrkerne, der tæller omkring 3.500 med 12 kanoner og 1.000 arabiske allierede, havde forskanset sig langs en strækning på omkring tre mil mellem en gammel moské nær byen Zain og et gammelt mudderfort nær Sahil længere mod syd. Under dækkende beskydning fra RN-fartøjerne i Shatt-al-Arab og under et par regnskyl, der forvandlede sandet til mudder, angreb den 18. brigade under general Fry midten og nord for den tyrkiske linje med det formål at tage den gamle moské. Den 16. brigade under general Delamain, der kæmpede skulder ved skulder med den 18. brigade, angreb midten og syd for den tyrkiske linje med det formål at indtage det gamle fort. I det efterfølgende angreb stod de anglo-indiske tropper over for en kraftig spærreild af riffelild fra den tyrkiske linje. I løbet af de næste mange timer gjorde det britiske angreb langsomt, men støt fremskridt, med lejlighedsvis hastværk, især igen af Dorsets. Til sidst, efter at have kastet alle sine reserver ind i angrebet, tvang Delamains 16. Brigades flankerende bevægelser tyrkerne til at forlade fortet, mens længere nord på linjen tog den overvejende arabiske styrke flugten og efterlod briterne i besiddelse af feltet. Det var et afgørende tyrkisk nederlag; de led mellem 1.500 og 2.000 tab, mens yderligere 150 blev krigsfanger. Briterne mistede 4 officerer, 21 britiske og 29 indiske andre rækker dræbt og 17 britiske officerer, 4 indiske officerer, 186 britiske og 228 indianere såret.

10-pdr BL Mountain Gun (2,75-tommer), cirka 1914 [7](#)).

Pjecen blev taget i brug i 1901 og havde en maksimal skyderækkevidde på ca. 5 km. Den var ustabil under optagelsen, da den helt manglede en rekylbremse.

En forbedret version - 2,75in BL Mountain Gun - blev indfaset fra 1912. Ved krigsudbruddet havde batterierne i kolonierne og Territorialhæren stadig kun pjecer af den ældre model.

Det må derfor antages, at de to batterier var udstyret med foldere af ældre model.

Basra

General Barrett begyndte straks at forberede sig på at fortsætte offensiven mod tyrkerne ved *Baljaniya*, da han den 20. november modtog nyheden fra Sheik Mohammed om, at tyrkerne som følge af deres nederlag ved *Sahil* ikke blot havde forladt *Baljaniya*, men også *Basra*, og havde trukket sig tilbage til *Amara* godt op ad *Tigris-floden*. Denne nyhed blev hurtigt bekræftet, og det blev også erfaret, at der var udbrudt omfattende plyndring i *Basra*. Følgelig, den 21. november, navigerede *HMS Espiegle* og *HMS Odin* omhyggeligt forbi en næsten fuldstændig forhindring bestående af et antal skibe sænket af tyrkerne i Shatt, og ankom til *Basra*. De fandt *Basra*- toldhuset opslugt af flammer og voldsom plyndring i hele byen, som med det samme blev bragt til ophør af et flådelandgangsparti. Næste morgen begyndte plyndringerne igen, og det blev igen bragt til ophør af et andet flådelandgangsparti. Ved middagstid, general

Barretts hovedstyrke var nået til *Basra* efter en lang og trættende natmarch. *Basra* blev officielt besat den 23. november med en ceremoniel parade og rejsningen af Union Jack over byen. Sir Percy Cox, den øverste politiske agent med Expeditionary Force 'D' læste offentligt på arabisk en officiel erklæring om britiske hensigter...

Den britiske regering har nu besat Basra, men selv om en krigstilstand med den osmanniske regering stadig hersker, har vi alligevel intet fjendskab eller ond vilje mod befolkningen, som vi håber at vise gode venner og beskyttere. Ingen rest af tyrkisk administration er nu tilbage i regionen. I stedet herfor var det britiske flag blevet etableret, under hvilket du vil nyde fordelene ved frihed og retfærdighed, både med hensyn til dine religiøse og sekulære anliggender.

Ekspeditionsstyrken 'D' havde vist sig at være langt mere vellykket, end nogen havde forestillet sig. Den 'altid sejrrige hær', som den ville blive kendt, havde formået at erobre en større tyrkisk by uden et eneste nederlag undervejs og med relativt få tab. I Indien førte succesen med 'D' til, at nogle begyndte at drømme om en større pris - Bagdad.

I mellemtiden, i Konstantinopel, blev Enver Pasha oprørt over tabet af Basra, og besluttede, at den anglo-indiske styrke skulle fjernes for altid fra Mesopotamien. Han udsendte derfor straks de tropper, der var nødvendige for at gøre netop dette. Selvom Basra blev sikret af briterne i november 1914, var det endnu uvist, om Force 'D' kunne modstå det 25.000 mand stærke tyrkiske modangreb, der ville ramme dem hårdt ved Shaiba i en ikke så fjern fremtid.

Engelsk kanonbåd af Fly-klassen på Tigris.
Fra kilde 3.

Om flodkanonbåde

HMS Odin og Espiegle (bygget 1901-1903) var udstyret med 4 4" kanoner og 2-3 maskingeværer.

HMS Dalhousie var af ældre dato og havde en fortid i Royal Indian Marine 8). Derefter beskrev flådeløjtnant Cuthbert Helsham Heath-Caldwell, som blev tildelt skibet den 26. september 1914, det som

"... tredive år gammel, og kunne hverken kæmpe eller stikke af." Oplysninger om bevæbning er ikke tilgængelige.

Jane's Fighting Ships 1919 viser et utydeligt billede af HMS Cadmus, som var af samme klasse som HMS Odin og Espiegle.

Indtil billeder af de originale fartøjer fremkommer, skal billeder af Flue (=flue) klassen brugt fra 1915 tjene som illustrationer.

Flueklasse inkluderet: Blackfly, Butterfly, Caddisfly, Cranefly, Dragonfly, Firefly, Gadfly, Greenfly, Greyfly, Hoverfly, Mayfly, Sawfly, Sedgefly, Snakefly, Stonefly og Waterfly .

Hovedbevæbningen bestod af en 4" kanon på fordækket, mens den sekundære bevæbning var en 12-pdr kanon monteret på øverste dæk. Desuden var kanonbådene bevæbnet med 5-8 maskingeværer. Besætningen bestod af 22 mand. Topfarten var 9,5 knob/ Fartøjerne var for det meste fladbundede.

Under konstruktion fik kanonbådene kodenavnet China Gunboats for at skjule deres destination - Mesopotamien. I tjeneste her blev de udpeget til River Monitors.

For yderligere billeder af Fly-klassen og andre fartøjer på Euphrates og Tigris henvises til The Royal Navy's Tigris and Euphrates River Gunboats, hvorfra ovenstående information om Fly-klassen også kommer.

4" kanon monteret på fordækket af HMS Firefly.
Fra kilde 3.

Infrastrukturen i Mesopotamien var beskednen, og store dele af landet var ikke engang kortlagt.

Under de senere operationer kom floderne Eufkrat og Tigris derfor til at spille en stor rolle, da de i mange tilfælde var de eneste levedygtige forsyningsveje.

den 6 (Poona) Infanteridivision pr. september 1914

16. (Poona) Brigade

2. Bn. Dorsetshire Regiment
20th Duke of Cambridge's Own Infantry (Brownlow's Punjabis)
104th Wellesley's Rifles

17. (Ahmednagar) Brigade

1. Bn. Oxfordshire & Buckinghamshire Light Infantry
22nd Punjabis
103rd Mahratta Light Infantry

117. Mahrattas

18. (Belgaum) Brigade

2. Bn. Norfolk Regiment

7th Duke of Connaughts egne Rajputs

110th Mahratta Light Infantry

120th Rajputana Infantry

Medical Corps

16. (britisk) feltambulance 17.

(britisk) feltambulance 125.

(indisk) feltambulancer 126.

(indisk) feltambulancer 127.

(indisk) feltambulancer 19.

kombineret rydningshospital 57.

(indisk) stationær hospital (3rd)

(British) indisk) General

Hospital

119. infanteri (The Mooltan Regiment)

Artilleri

10. Brigade, Royal Field Artillery
(63., 76. og 82. batterier) 6.

ammunitionssøjle, Royal Field Artillery 1.
Mountain Artillery Brigade (23.
(Peshawar) & 30. batteri)

Divisionstog

Divisional forsyningsøjle

7. Mulekorps

10. Mulekorps

12. Mulekorps

13. Mulekorps

30. Mulekorps

52. Kamelkorps

Kolat Camel Corps

Bela Camel Corps

Khaipur Camel Corps

Jaipur Cart Transport Tog

(Oversigten er primært baseret på Kilde 6.)

Kilder

1. *A History of the British Cavalry 1816-1919, bind 6: Mesopotamia, 1914-1918* af The Marquess of Anglesey, Leo Cooper, London 1996, ISBN 0-85052-433-4.
2. *History of the Royal Regiment of Artillery - Forgotten Fronts and Home Base, 1914-18* af Sir Martin Farndale, Royal Artillery Institution, London 1988, ISBN 1-870114-05-1.
3. Artikler af Oberstløjtnant A.J. Baker i *History of the First World War, Volume 3, No. 9 og No. 10*, Purnell, BPC Publishing Ltd., London 1970.
4. *India's Army* af Donovan Jackson, Purnell and Sons, London 1940.
5. *The Indian Army 1914-1947* af Ian Summer, Osprey Elite 72, London 2001, ISBN 1-84176-196-6.
6. *The Indian Expeditionary Force 'D'* og *The 6 (Poona) Division*, The Story of the British Army in den store krig.

Per Finsted

At notere:

1) Trucial States var navnet på De Forenede Arabiske Emirater indtil 1971. For yderligere information se f.eks. artiklen om The Free Dictionary.

2) Hvert batteri bestod af 302 mand, 164 muldyr og 6 2,75-tommer bjergkanoner, der blev båret på muldyrene. Artilleridivisionen var under kommando af oberstløjtnant HD Grier, med majorerne EE Edlmann og HJ Cotter som chef for henholdsvis 23. og 30. batteri. (Kilde

3) Styrken omfattede også Brigadesignalsektionen, 22. kompagni/3. sappers og minearbejdere, 125. kombinerede feltambulance (3 indiske delinger og 1 engelsk deling) samt 13. muldyrkorps (plus en kommando fra 12. muldyrkorps). (Kilde 6.)

4) Den beredne styrke bestod af 4 engelske og 6 indiske officerer, 216 underofficerer og menige samt 20 indfødte tilhængere (tilhængere), 236 heste og 8 kameler. (Kilde 1.)

5) *Disse omfattede det 6. (Poona) divisionshovedkvarter og det 17. feltkompagni/3rd Sappers* & minearbejdere. (Kilde 2.) Divisionens tredje brigade - 17. (Ahmednagar) Brigade - ankom først til operationsområdet sidst i november 1914 - efter erobringen af Basra.

6) Baljaniya er cirka midtvejs mellem Sahil og Basra.

7) Fra *British Artillery Weapons & Ammunition 1914-1918* af Ian V. Hogg og LF Thurston, Ian Allan Ltd., Surrey 1972, SBN 7110-0381-5.

8) Royal Indian Marine var oprindeligt det østindiske kompagnis flådestyrke - Bombay Marine. Styrken havde i den nuværende periode opgaver i det nære kystforsvar af Indien, mens den britiske flåde varetog de eksterne opgaver. Information om den indiske flåde kan f.eks. findes på den indiske flådes hjemmeside.